

Συμβούλιο της Ευρώπης

Κοινοβουλευτική Συνέλευση

Τα ανθρώπινα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών¹

1. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση ανησυχεί για τον αυξανόμενο αριθμό των παράνομων μεταναστών στην Ευρώπη.

2. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι δικαίωμα κάθε κράτους μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης να ρυθμίζει την είσοδο των αλλοδαπών στο έδαφός του και να απομακρύνει τους παράνομους μετανάστες στη χώρα καταγωγής τους.

3. Πολλοί παράνομοι μετανάστες έχασαν τη ζωή τους προσπαθώντας να εισέλθουν στην Ευρώπη. Όσοι τα κατάφεραν ζουν σε επικίνδυνες και απάνθρωπες συνθήκες. Σημαντικός αριθμός είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης και πολλοί ζουν με το φόβο της σύλληψης και της απομάκρυνσης στη χώρα καταγωγής τους.

4. Πρέπει να αναγνωριστεί ότι πάντα θα υπάρχει κάποιος αριθμός παράνομων μεταναστών στην Ευρώπη ανεξάρτητα από τις πολιτικές που υιοθετούν οι κυβερνήσεις για να αποτρέψουν την είσοδό τους ή για να τους απομακρύνουν με ταχύρρυθμες διαδικασίες.

5. Η Συνέλευση εκκινεί από τη θεμελιώδη αρχή ότι τα διεθνή κείμενα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου εφαρμόζονται σε όλους ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή το καθεστώς τους. Δεδομένης της ευάλωτης κατάστασής τους οι παράνομοι μετανάστες έχουν ιδιαίτερη ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων τους, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ατομικών και πολιτικών καθώς και των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων τους.

6. Η Συνέλευση εκτιμά ότι είναι επείγουσα η ανάγκη να αποσαφηνιστούν τα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών παρότι πρόκειται για ζήτημα δύσκολο και ευαίσθητο για τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

7. Η Συνέλευση προτιμά να χρησιμοποιεί τον όρο «μη εύτακτοι μετανάστες» αντί του όρου «παράνομος μετανάστης» ή «μετανάστης χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα». Ο όρος αυτός είναι περισσότερο ουδέτερος και δεν εμπεριέχει για παράδειγμα το στιγματισμό του όρου «παράνομος». Είναι επίσης ένας όρος τον οποίο προάγουν συνεχώς οι διεθνείς οργανώσεις που ασχολούνται με τη μετανάστευση.

8. Δεν υπάρχει κανένα ειδικό κείμενο που να πραγματεύεται ειδικότερα τα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών. Το πλέον σχετικό διεθνές κείμενο είναι η Σύμβαση του ΟΗΕ του 1990 για την Προστασία των Δικαιωμάτων όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους. Όμως, μόνον τρία κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, δηλαδή το Αζερμπαϊτζάν, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη και η Τουρκία, έχουν κυρώσει αυτήν τη Σύμβαση.

9. Η Συνέλευση σημειώνει ότι πολλά άλλα διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα περιλαμβάνουν διατάξεις που μπορεί να εγγυηθούν τα ελάχιστα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών. Πρόκειται για την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948), το Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (1966)², το Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (1966)³, τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989)⁴, τη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Φυλετικών Διακρίσεων κάθε Μορφής (1965)⁵, τη Σύμβαση 143 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τη Μετανάστευση με παράνομες συνθήκες και την προ-

¹ Υιοθετήθηκε από τη Συνέλευση στις 27.6.2006.

Μετάφραση και επιμέλεια: Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα.

² Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 2462/1997, ΦΕΚ 25, τ. Α΄.

³ Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 1532/1985, ΦΕΚ 45, τ. Α΄.

⁴ Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 2101/1992, ΦΕΚ 192, τ. Α΄.

⁵ Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 470/1990, ΦΕΚ 77, τ. Α΄.

ώθηση της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης των μεταναστών εργατών (1975)⁶, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950)⁷, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (1961)⁸, τον Αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (1996)⁹ και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (2005)¹⁰.

10. Όμως, η Συνέλευση σημειώνει ότι η ανομοιότητα του μεγάλου αριθμού των κειμένων και το διαφορετικό επίπεδο υπογραφών και κυρώσεων δημιουργεί αβεβαιότητα ως προς τα ελάχιστα δικαιώματα που μπορούν να απολαμβάνουν οι παράνομοι μετανάστες.

11. Θα πρέπει να είναι δυνατό να αναδειχθούν τα ελάχιστα ατομικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικο-οικονομικά δικαιώματα που τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης θα εφαρμόζουν στους παράνομους μετανάστες.

12. Όσον αφορά στα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, η Συνέλευση θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου παρέχει την ελάχιστη εγγύηση και σημειώνει ότι η Σύμβαση απαιτεί από τα συμβαλλόμενα κράτη να υιοθετούν μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου στα ευάλωτα πρόσωπα όπως είναι οι παράνομοι μετανάστες. Υπογραμμίζονται ιδιαίτερα τα ακόλουθα ελάχιστα δικαιώματα:

12.1. τα κράτη οφείλουν να εγγυώνται και να σέβονται το δικαίωμα στη ζωή. Υποχρεούνται να μην ασκούν υπερβολική βία κατά την αποτροπή της εισόδου των αλλοδαπών στο έδαφός τους. Οι αρχές υποχρεούνται να διασώζουν όσους διακινδυνεύουν τη ζωή τους προσπαθώντας να εισέλθουν σε μια χώρα,

12.2. οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να προστατεύονται από τα βασανιστήρια, την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία. Η διαδικασία επαναπατριsmού των παράνομων μεταναστών θα πρέπει να εφαρμόζεται με απόλυτο σεβασμό της αξιοπρέπειας των ενδιαφερομένων, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία τους, το φύλο τους, την κατάσταση της υγείας τους και την αναπηρία από την οποία πιθανό να υποφέρουν. Μόνον τα απολύτως αναγκαία μέτρα εξαναγκασμού πρέπει να λαμβάνονται κατά την εκτέλεση των αποφάσεων απέλασης,

12.3. οι παράνομοι μετανάστες θα πρέπει να προστατεύονται από τη δουλεία, την αναγκαστική ή την υποχρεωτική εργασία και τα θύματα της εμπορίας πρέπει να απολαμβάνουν τα ειδικότερα δικαιώματα που εγγυάται η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (STE 197),

12.4. η κράτηση των παράνομων μεταναστών θα πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέτρο και να μην είναι υπερβολικής διάρκειας. Όταν είναι αναγκαία, οι παράνομοι μετανάστες θα πρέπει να κρατούνται σε κέντρα που λειτουργούν ειδικά για το σκοπό αυτό και να διαχωρίζονται από τους κατάδικους. Η κράτηση των παιδιών πρέπει να διατάσσεται μόνον ως έσχατο μέτρο και να είναι της μικρότερης δυνατής χρονικής διάρκειας. Στο μέτρο του εφικτού πρέπει να αποφεύγεται η κράτηση άλλων ευάλωτων προσώπων (εγκύων, μητέρων με νεαρά τέκνα, ηλικιωμένων, ανάπηρων). Επιβάλλεται να είναι διαθέσιμοι ειδικοί χώροι για την κράτηση των οικογενειών. Εφόσον δεν υπάρχουν παρόμοιες εγκαταστάσεις οι άντρες και οι γυναίκες πρέπει να κρατούνται χωριστά. Οι κρατούμενοι πρέπει να απολαμβάνουν το δικαίωμα επικοινωνίας με οποιοδήποτε πρόσωπο της επιλογής τους (δικηγόρους, μέλη των οικογενειών τους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες κλπ), να έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη ιατρική

⁶ Σημείωση της επιμελήτριας: δεν έχει κυρωθεί από την Ελλάδα.

⁷ Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ 256, τ. Α΄.

⁸ Σημείωση της επιμελήτριας: Έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 1426/1984.

⁹ Σημείωση της επιμελήτριας: η Ελλάδα έχει υπογράψει τον Αναθεωρημένο Κοινωνικό Χάρτη στις 3 Μαΐου 1996. Δεν τον έχει κυρώσει.

¹⁰ Σημείωση της επιμελήτριας: η Ελλάδα υπέγραψε τη Σύμβαση στις 17 Νοεμβρίου 2005. Η Σύμβαση έχει κυρωθεί από την Αλβανία, την Αυστρία, τη Γεωργία, τη Μολδαβία, τη Ρουμανία και τη Σλοβακία.

φροντίδα και ανάλογα με την περίπτωση στις υπηρεσίες διερμηνέα και σε δωρεάν νομική βοήθεια,

12.5. η κράτηση πρέπει να διατάσσεται από δικαστήριο. Η νομιμότητα και η αναγκαιότητα της παρατεταμένης κράτησης πρέπει να υπάγονται σε ανεξάρτητο δικαστικό έλεγχο. Επιβάλλεται η ρητή και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση ενημέρωση των κρατούμενων σε γλώσσα που κατανοούν για τα δικαιώματά τους και για τη διαδικασία που εφαρμόζεται σε βάρος τους. Επίσης θα πρέπει να απολαμβάνουν το δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου αρμόδιου να κρίνει το συντομότερο δυνατό τη νομιμότητα της κράτησής τους,

12.6. Οι κρατούμενοι παράνομοι μετανάστες δικαιούνται επίσης να επικοινωνούν με τις προξενικές αρχές της χώρας καταγωγής τους και να ενημερώνονται από τις αρχές της χώρας όπου κρατούνται για τα προστατευόμενα δυνάμει της Σύμβασης της Βιέννης του 1963 για τις Προξενικές Σχέσεις δικαιώματά τους¹¹,

12.7. οι παράνομοι μετανάστες στους οποίους απαγορεύεται το δικαίωμα εισόδου στη χώρα επιβάλλεται να απολαμβάνουν το δικαίωμα ακρόασης με τη συνδρομή διερμηνέα προκειμένου να εκθέσουν τους λόγους εισόδου στη χώρα και να υποβάλουν, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις, αίτημα ασύλου,

12.8. τα κράτη υποχρεούνται να σέβονται το δικαίωμα σε άσυλο και το δικαίωμα της μη επαναπροώθησης,

12.9. ο υπό απέλαση παράνομος μετανάστης πρέπει να απολαμβάνει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής ενώπιον ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής. Η άσκηση της προσφυγής πρέπει να αναστέλλει την εκτέλεση του μέτρου της απομάκρυνσης όταν ο ενδιαφερόμενος ισχυρίζεται βάσιμα ότι θα υποστεί μεταχείριση που παραβιάζει τα δικαιώματα του ανθρώπου. Επίσης, πρέπει να παρέχονται στον προσφεύγοντα υπηρεσίες διερμηνείας και δωρεάν νομικής συνδρομής,

12.10. ο υπό απέλαση παράνομος μετανάστης δικαιούται πραγματική πρόσβαση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ασκώντας προσφυγή δυνάμει του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,

12.11. απαγορεύεται η ομαδική απέλαση αλλοδαπών συμπεριλαμβανομένων των παράνομων μεταναστών,

12.12. τα κράτη οφείλουν να τηρούν απαρέγκλιτα το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής. Δεν θα πρέπει να εκτελείται το μέτρο της απομάκρυνσης όταν ο ενδιαφερόμενος διατηρεί ισχυρούς οικογενειακούς ή κοινωνικούς δεσμούς με το κράτος που το διατάσσει και όταν η εκτέλεσή του παραβιάζει το δικαίωμα σεβασμού της οικογενειακής και/ή ιδιωτικής ζωής του,

12.13. τα κράτη οφείλουν να σέβονται το δικαίωμα της εμπιστευτικής χρήσης των πληροφοριών που αφορούν στους παράνομους μετανάστες. Για παράδειγμα, οι αρχές του κράτους υποδοχής υποχρεούνται να μην κοινοποιούν στη χώρα καταγωγής πληροφορίες που αφορούν στο αίτημα ασύλου,

12.14. η πολιτική δράση των αλλοδαπών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς, αλλά πρέπει να είναι ευλόγως αναγκαίοι όσοι αφορούν στην άσκηση του δικαιώματος συνάθροισης, συνεταιρίζεσθαι και έκφρασης,

12.15. οι παράνομοι μετανάστες έχουν το δικαίωμα να τελούν γάμο και δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν ανυπέρβλητα εμπόδια κατά την άσκηση αυτού του δικαιώματός τους,

12.16. οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να απολαμβάνουν την προστασία της περιουσίας τους. Πρέπει να τους παρέχεται η δυνατότητα διαχείρισης ή διάθεσης της περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζικών διευκολύνσεων που τους επιτρέπουν να μεταφέρουν τα

¹¹ Σημείωση της επιμελήτριας: έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 90/1975, ΦΕΚ 150, τ. Α΄.

κέρδη τους και τις οικονομίες τους,

12.17. Σύμφωνα με το άρθρο 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το Πρωτόκολλο Νο. 12 της Σύμβασης¹² οι παράνομοι μετανάστες δεν πρέπει να υπόκεινται διακρίσεις,

12.18. απαγορεύονται οι διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής κατά την εισδοχή ή την άρνηση εισδοχής, τη χορήγηση διαμονής ή την απέλαση των παράνομων μεταναστών.

13. Όσον αφορά στα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα η Συνέλευση εκτιμά ότι μεταξύ άλλων πρέπει να εφαρμόζονται τα ακόλουθα ελάχιστα δικαιώματα:

13.1. στους παράνομους μετανάστες πρέπει να παρέχονται οι κατάλληλες συνθήκες στέγασης και φιλοξενίας που εγγυώνται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια,

13.2. στους παράνομους μετανάστες πρέπει να παρέχεται το δικαίωμα πρόσβασης σε επείγουσα ιατρική φροντίδα. Τα κράτη οφείλουν να αναζητήσουν τρόπους παροχής ολοκληρωμένης ιατρικής φροντίδας, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τις ειδικότερες ανάγκες των ευάλωτων ομάδων όπως είναι για παράδειγμα τα παιδιά, οι ανάπηροι, οι έγκυες και οι ηλικιωμένοι,

13.3. στους παράνομους μετανάστες δεν πρέπει να απαγορεύεται η πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, όταν τούτο είναι αναγκαίο, για την καταπολέμηση της φτώχειας και τη διαφύλαξη της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Ιδιαίτερα ευάλωτα είναι τα παιδιά και γι' αυτό πρέπει να απολαμβάνουν την κοινωνική προστασία με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται για τα παιδιά που είναι πολίτες της χώρας υποδοχής,

13.4. οι παράνομοι μετανάστες θα πρέπει να μπορούν να απολαμβάνουν των ωφελειών που απορρέουν από την καταβολή εισφορών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ή να δικαιούνται να διεκδικούν την επιστροφή τους, όταν για παράδειγμα απελαύνονται από τη χώρα,

13.5. οι παράνομοι μετανάστες πρέπει να δικαιούνται ίση αμοιβή, εύλογες συνθήκες εργασίας, αποζημίωση σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, πρόσβαση στα δικαστήρια για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους καθώς και την ελευθερία ίδρυσης συνδικαλιστικού οργάνου και συμμετοχής σε αυτόν. Οι αρχές του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους πρέπει να ασκούν ποινική δίωξη σε βάρος των εργοδοτών που δεν σέβονται τα προαναφερόμενα δικαιώματα,

13.6. όλα τα παιδιά δικαιούνται να απολαμβάνουν το δικαίωμα πρόσβασης στην πρωτοβάθμια καθώς και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στις χώρες όπου είναι υποχρεωτική η δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να αντιστοιχεί στο πολιτισμικό τους υπόβαθρο και στη γλώσσα τους. Θα πρέπει να δικαιούνται την αναγνώριση του επιπέδου εκπαίδευσης που έχουν ολοκληρώσει, συμπεριλαμβανομένων των διπλωμάτων,

13.7. όλα τα παιδιά, αλλά επίσης και άλλες ευάλωτες ομάδες όπως είναι οι ηλικιωμένοι, οι ανύπαντρες μητέρες και γενικότερα τα νεαρά κορίτσια και οι άγαμες γυναίκες, πρέπει να απολαμβάνουν ιδιαίτερη προστασία και προσοχή.

14. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης να:

14.1. υπογράψουν και να κυρώσουν, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει, και να εφαρμόζουν τα σχετικά κείμενα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που συμβάλουν στην προστασία των δικαιωμάτων των παράνομων μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων, της Διεθνούς Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους (1990), του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (1966), του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (1966), της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989), της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων (1965), της Σύμβασης Νο. 143 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για τη Μετανάστευση με παράνομες συνθήκες και την προώθηση της

¹² Σημείωση της επιμελήτριας: Η Ελλάδα υπέγραψε το 12^ο Πρωτόκολλο στις 4 Νοεμβρίου 2000.

ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης των μεταναστών εργατών (1975), της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (1961), συμπεριλαμβανομένου του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου που προβλέπει Μηχανισμό Συλλογικών Αναφορών¹³ (1995) και του Αναθεωρημένου Κοινωνικού Χάρτη (1996) καθώς και της Σύμβασης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης (2005).

15. Με βάση τις αρχές των διεθνών κειμένων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου που αφορούν στους παράνομους μετανάστες η Συνέλευση καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης να εγγυηθούν τα ελάχιστα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα καθώς και τα ελάχιστα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα που υπογραμμίζονται στην παρούσα απόφαση.

16. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση καλεί επίσης τις κυβερνήσεις των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης να διασφαλίσουν στους παράνομους μετανάστες την απόλαυση και την άσκηση των ελάχιστων δικαιωμάτων τους, μεταξύ άλλων:

16.1. με δράσεις ενημέρωσης για τα δικαιώματα των παράνομων μεταναστών,

16.2. με δράσεις ενημέρωσης για την κατάσταση που βιώνουν οι παράνομοι μετανάστες, τις δυσκολίες και την εκμετάλλευση που αντιμετωπίζουν,

16.3. απέχοντας από την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε βάρος των φορέων της κοινωνίας των πολιτών που παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια στους παράνομους μετανάστες,

16.4. καταργώντας την υποχρέωση που βαρύνει κάποιες αρχές (για παράδειγμα τις διευθύνσεις των σχολείων, τους γιατρούς και τις διοικήσεις των νοσοκομείων) να καταγγέλλουν το καθεστώς της παράνομης διαμονής των μεταναστών ώστε να μην αναγκάζουν τους παράνομους μετανάστες να αποποιούνται τα δικαιώματά τους από φόβο εντοπισμού και κατά συνέπεια απέλασης,

16.5. εξετάζοντας όλα τα σχετικά μέσα νομιμοποίησης του καθεστώτος των παράνομων μεταναστών που, για βάσιμους λόγους, δεν μπορούν ή δεν πρέπει να απομακρυνθούν στη χώρα καταγωγής τους,

16.6. υποστηρίζοντας τα προγράμματα οικειοθελούς επαναπατρισμού των παράνομων μεταναστών και εκτελώντας τις αποφάσεις απέλασης σύμφωνα με τις [Είκοσι Κατευθυντήριες Αρχές για την Απόλαση των Αλλοδαπών](#) που υιοθέτησε η Επιτροπή Υπουργών το Μάιο του 2005,

16.7. εξασφαλίζοντας παράλληλα με τη δικαστική την εξωδικαστική προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού του Εθνικού ή Τοπικού Συνηγόρου του Πολίτη ή άλλης παρόμοιας αρχής,

17. Επίσης, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση καλεί τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης να υποστηρίξουν τις εργασίες του Ειδικού Απεσταλμένου του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Μεταναστών.

18. Τέλος, η Συνέλευση καλεί τον Ευρωπαϊκό Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου να εξετάσει κατά προτεραιότητα το ζήτημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου των παράνομων μεταναστών τόσο στις συναντήσεις του με τα κράτη και τους εθνικούς Συνηγόρους του Πολίτη όσο και στις εκθέσεις του για τα κράτη μέλη καθώς και στις θεματικές εκθέσεις του.

¹³ Σημείωση της επιμελήτριας: έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν. 2595/1998, ΦΕΚ 63, τ. Α΄.